

ULUSAL DÖNGÜSEL EKONOMİ EYLEM PLANI BİLGİ NOTU

Kaynaklarımızı tasarruflu kullanmamızın her geçen gün önem kazandığı günümüzde; atık oluşumunu en aza indirirken “al-kullan-at” anlayışına sahip kısa vadeli doğrusal ekonomi modelinden, “önle-azalt-yeniden kullan-geri dönüştür” yaklaşımıyla uzun vadeli döngüsel ekonomiye geçişin önemi her geçen gün daha artmaktadır.

Kaynakların azalmasına, iklim değişikliğine, çevrenin kirlenmesine neden olan doğrusal ekonomi modelinde yaşanan sorunlar tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de döngüsel ekonomi modeline geçişi zorunlu hale getirmiştir. Ülkemizin yeşil kalkınma alanındaki vizyonuna katkı sağlanması ve 2053 iklim nötr hedefine ulaşmasında döngüsel ekonomiye geçiş oldukça önemli ve öncelikli olarak görülmektedir.

Bununla birlikte Ticaret Bakanlığı tarafından koordine edilen Yeşil Mutabakat Eylem Planı 16 Temmuz 2021 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bahse konu eylem Planı hazırlanırken Türkiye’nin sürdürülebilir ve kaynak etkin bir ekonomiye geçişine katkı sağlanması ve Türkiye’nin başta Avrupa Yeşil Mutabakatı ile öngörülen kapsamlı değişiklikler ile Türkiye-AB Gümrük Birliği kapsamında sağlanan bütünleşmeyi koruyacak ve daha da ileriye taşıyacak şekilde uyum sağlaması amaçları gözetilmiştir. Söz konusu Eylem Planındaki eylemlerden biri de yeşil ve döngüsel bir ekonomiye geçiş olup bu eylem altında yer alan “Ulusal Döngüsel Ekonomi Eylem Planı”nın hazırlanması görevi Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı’na verilmiştir.

Bu çerçevede, ülkemizin sürdürülebilir ve kaynakları verimli kullanan döngüsel bir ekonomiye geçişine katkıda bulunmak için hazırlanan “Ulusal Döngüsel Ekonomi Eylem Planı” ulusal bir strateji niteliğinde olup Eylem Planında ülkemizin döngüsel ekonomiye geçişine yönelik yapılan mevcut durum ve ihtiyaç analizi sonuçları doğrultusunda ülkemizde kaynak kullanımı yoğun, çevresel etkileri fazla olan 7 sektöre; “Elektronik ve Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT), Batarya ve Araçlar, Ambalaj, Plastik, Tekstil, İnşaat ve Bina, Gıda ve Biyokütle” öncelik verilmiştir.

Hazırlık aşaması tamamlanan Ulusal Döngüsel Ekonomi Eylem Planı Taslağı, ürünlerin tüm yaşam döngüsüne odaklanacak şekilde, ürün tasarımı ve üretim süreçleri, ürünlerin tüketimi,

atık yönetimi ve ikincil hammaddelerin kullanımını hedefleyen toplam 6 “Stratejik Hedef” içermektedir:

- Döngüsel Ürünler
- Öncelikli Sektörler
- Atık ve İsrafı Önleme ve Azaltım
- Döngüsel Ekonominin Yaygınlaştırılması
- Yatay Eylemler
- Döngüsel Ekonominin İzlenmesi

Belirlenen 6 “Stratejik Hedef” altında 24 “Kilit Amaç” ve 58 “Eylem” bulunmaktadır. Eylem planı kapsamındaki 58 eylemin 35’i mevzuat 23’ü ise mevzuat dışı (altyapı, teknoloji ve inovasyon, kurumsal yapı ve işbirliği ve finansman ve ekonomik araçlar) eylemlerdir.

Diğer taraftan, Taslak Eylem Planında yer alan “Kilit Amaçlar” ilgili her bir eylemin dayandığı temel amacı ifade etmekte olup “Sorumlu/Koordinatör Kurum” ve “İlgili Kurum ve Paydaşlar” ile birlikte “Bitiş Takvimi”nde belirtilen yıl içerisinde söz konusu eylemlerin tamamlanması hedeflenmektedir. Eylemlerin izlenmesinde faydalanılacak “Çıktılar” ise atılacak somut adımları ifade etmektedir.

Sonuç olarak ulusal bir strateji belgesi niteliğinde olacak “Ulusal Döngüsel Ekonomi Eylem Planı”na ilişkin tüm kurum ve kuruluşlar tarafından görev, yetki ve sorumlulukları çerçevesinde görüş ve önerilerinin iletilmesi önem arz etmektedir.